

Amandmani Centra za životnu sredinu na Nacrt Zakona o obnovljivim izvorima energije

NACRT 4, 4.11.2021.

Prijedlog 1

U Članu 2. stav (1) mijenja se i glasi,

(1) Cilj ovog zakona je podsticanje proizvodnje i potrošnje električne i toplotne energije iz obnovljivih izvora energije, upotreba energije iz obnovljivih izvora u transportu, povećanje energetske efikasnosti u sistemima grijanja i hlađenja i povećanje udjela energije iz obnovljivih izvora u bruto finalnoj potrošnji energiju u Republici, uz obezbjeđenje podsticajnih mehanizama, regulatornog okvira i tehničke infrastrukture za obnovljive izvore energije.

Obrazloženje: Riječ podsticanje se koristi kroz čitav nacrt, pa smatramo da je potrebno zadržati korištenje istih izraza kako ne bi dolazilo do zabuna. Pored proizvodnje energije iz obnovljivih izvora, cilj ovog zakona je planiranje i podsticanje POTROŠNJE energije iz obnovljivih izvora što je obrađeno u Glavi II. Posljednjih godina sve su više u upotrebi sistemi toplinskih pumpi koji koriste geotermalnu energiju za sisteme grijanja i hlađenja, čime se znatno povećala energetska efikasnost ovih sistema u odnosu na ranije. Pored poslovnih objekata, sve veću primjenu nalaze i u domaćinstvima, jer se koriste za grijanje i hlađenje. U regionu je kupovina ovih sistema za domaćinstva oslobođena PDV-a i carina, što predstavlja direktan podsitcaj čiji se rezultati vide odmah.

Primjer: EkoToplane u Banjaluci imaju samo 20.000 korisnika, a prema posljednjem popisu bilo je 65.000 domaćinstava i 88.000 stanova na području grada, što ukazuje da se samo relativno mali broj grije na sistema daljinskog grijanja, a svi ostali koriste druge vidove zagrijavanja.

Prijedlog 2

U Članu 3 stav (1) tačka 2) mijenja se i glasi:

2) program podrške označava svaki instrument i program koji stimuliše upotrebu obnovljivih izvora energije smanjenjem troškova te energije, povećanjem cijene po kojoj se može prodati ili povećanjem, u smislu obaveze za nabavkom ili slično, količine tako nabavljene energije, uključujući pomoć pri investiranju, poreske olakšice ili smanjenja, povrat poreza, obavezujuće programe podrške za obnovljivu energiju, kao i direktne cjenovne programe podrške, uključujući isplate promjenjive ili fiksne premije,

Obrazloženje: Jedan od zahtjeva i prijedloga je ukidanje garantovane otkupne cijene za sva postrojenja, te u tom smislu pogledati obrazloženje Prijedloga 3.

Prijedlog 3

U Članu 3. stav (1) tačka 7) mijenja se i glasi:

7) obavezan otkup je program podsticaja za mala postrojenja koji predstavlja obavezan otkup proizvedene električne energije iz obnovljivih izvora energije po referentnim tržišnim cijenama i tržišnoj premiji od strane Operatera sistema podsticaja.

Obrazloženje: Dosadašnja praksa garantovane otkupne cijene je dovela do pomame za izgradnjom malih hidroelektrana do 10 MW što je proizvelo nesagledice štetne posljedice na životnu sredinu i lokalne zajednice. Preporuka Sekretarijata Energetske zajednice iz juna 2020. godine je da se potpuno odustane od garantovane otkupne cijene (FIT) za sve zrele tehnologije kao i za one čija investiciona vrijednost je značajno pala na tržištu, te da se eventualno zadrže za nove tehnologije i pokazne projekte. U obraćanju Sekretarijata Energetske zajednice navodi se: Sa padom cijena novih tehnologija, električna energija proizvedena iz obnovljivih izvora postaje sve konkurentnija. Da bi se osigurao isplativ razvoj obnovljive energije, nivo cijene podsticaja mora se odrediti u konkurentnom aukcijskom procesu u kojem tržište odlučuje o najjeftinijoj ponudi za navedeni izvor energije ograničavajući tako nivo potrebnog podsticaja na minimum. RED II zahtijeva usklađivanje šeme podsticaja sa zahtjevima iz *Smjernica o državnoj pomoći za zaštitu životne sredine i energiju* kako bi se osiguralo isplativo uvođenje obnovljive energije. Administrativno postavljene feed-in tarife (FIT) zastarjeli su i neefikasan način dodjeljivanja podrške projektima OIE, stoga sve Ugovorne Strane Energetske Zajednice rade na pripremi nove, tržišno zasnovane šeme podsticaja nakon 2020. godine. Postoji opravdana bojazan da bi postojanje garantovane otkupne cijene podstaklo pomamu za mini hidroenergetskim postrojenjima do 150 kW te bi se ponovio isti scenario kao i sa malim hidroelektranama. Crna Gora je država u okruženju koja je snažno krenula u proces ukidanja garantovane otkupne cijene (FIT) a većina zemalja se danas prebacuje sa FIT koje određuje administracija na aukcije na tržišnom osnovu i tako pokušavaju da ciljeve za energiju iz obnovljivih izvora postignu na najisplativiji način. Potrošači uživaju niže troškove, dok donosioci odluka tako jače kontrolišu razvoj sektora obnovljivih izvora energije.

Prijedlog 4

U Članu 3. stav (1) tačka 14) riječ „primarni“ mijenja se u „isključivi“

Obrazloženje: Postrojenje za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora energije smatra se ono postrojenje koje isključivo koristi obnovljive izvore, dok se za druga postrojenja koja koriste druge izvore osim obnovljivih koristi termin hibridna postrojenja koja osim primarnog obnovljivog izvora mogu koristiti i druge izvore koji ne pripadaju grupi obnovljivih izvora energije.

Prijedlog 5

U Članu 3. stav (1) tačka 17) riječi:

„umanjene za 5%“ se brišu

Obrazloženje: Obzirom da je jedan od ciljeva ovog Zakona da se podstiče proizvodnja električne energije iz obnovljivih izvora, nema smisla dodatno umanjivati cijenu za 5% i na taj način destimulirati kupce-proizvođače bez posebnog obrazloženja.

Prijedlog 6

U članu 3. stav (1) potrebno je dodati tačku 20) i sljedeći pojam:

20) hibridna elektrana znači postrojenje za proizvodnju električne energije i/ili toplotne energije upotrebom dva ili više različitih energenata, od kojih je barem jedan obnovljivi izvor energije. Postrojenja koja ne koriste ni jedan obnovljivi izvor energije ne mogu se smatrati hibridnim elektranama u smislu ovog zakona.

Obrazloženje: S obzirom da nacrt Zakona u okviru pojma "električne energije iz obnovljivih izvora" iz tačke 6) stav (1) člana 3. Zakona navodi i hibridna postrojenje, svrsishodno je da se taj pojam jasno definiše i u okviru ovog Zakona.

Prijedlog 7

U članu 3. stav 1) potrebno je dodati i sljedeći pojam odnosno tačku 21):

21) Stambena zajednica ili zajednica etažnih vlasnika može imati prava i obaveze kupca-proizvođača i/ili zajednice obnovljive energije u skladu sa ovim zakonom, priključenjem elektrane koja je u vlasništvu stambene zajednice ako je izgrađena na zajedničkim dijelovima stambene zgrade.

Obrazloženje: Veoma je bitno uvesti i ovaj pojam stambene zajednice u Zakon s obzirom da se otvara mogućnost i da stambena zajednica može biti kupac-proizvođač ili zajednica obnovljivih izvora, a koja se registruje prema Zakonu o održavanju zgrada RS i predstavlja pravno lice.

Prijedlog 8

U Članu 3. stav 1) potrebno je dodati sljedeći pojam odnosno tačku 22):

22) Balansno odgovorna strana označava učesnika na tržištu električne energije koji preuzima finansijsku odgovornost odstupanja jedne balansne grupe.

Obrazloženje: Navedena definicija je preuzeta iz Zakona o električnoj energiji Republike Srpske. Imajući u vidu značaj balansiranja u kontekstu cjelokupnog Zakona smatramo bitnim da se predmetna definicija nađe i u ovom Zakonu.

Prijedlog 9

U Članu 8. stavovi (2) tačka 1) se briše i stavovi (2) i (3) koji se mijenja postaju (1) i (2) a tačka 1) mijenja se i dodaje se stav (4):

(1) Postrojenja za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora za koja se može ostvariti pravo na podsticaj proizvodnje električne energije, s obzirom na instalisanu snagu, dijele na mala i velika postrojenja.

(2) Mala postrojenja su:

1) vjetroelektrane i solarne elektrane na zemlji instalisane snage zaključno sa 150 kW,

2) solarne elektrane na objektima, elektrane na bio-masu i bio-gas, deponijski gas i gas iz postrojenja za tretman komunalnih otpadnih voda i drugih obnovljivih izvora energije instalisane snage zaključno sa 500 kW.

(3) Velika postrojenja su:

1) vjetroelektrane i solarne elektrane na zemlji instalisane snage veće od 150 kW,

2) solarne elektrane na objektima, elektrane na bio-gas i bio-masu, deponijski gas i gas iz postrojenja za tretman komunalnih otpadnih voda i drugih obnovljivih izvora energije instalisane snage veće od 500 kW.

(4) Zabranjuje se izgradnja svih hidroenergetskih i drugih postrojenja iz obnovljivih izvora u zaštićenim područjima, potencijalno zaštićenim područjima i koridorima, te u visoko vrijednim prirodnim područjima koji se nalaze na listi kandidatskih područja Emerald mreže.

Obrazloženje: Hidroelektrane treba isključiti u potpunosti iz sistema podsticaja.

Dokument koji je pripremila Evropska komisija pod nazivom "Uputstva u pogledu zahtjeva za hidroelektrane u EU" (Guidance on the requirements for hydropower in relation to EU Nature Legislation) navodi da je analiza troškova i koristi (cost-benefit analysis) pokazala da troškovi izgradnje malih hidroelektrana (do 10 MW) mogu drastično previsiti koristi koje one pružaju. Što je manje postrojenje i što je prirodniji vodotok, analiza troškova i koristi je nepovoljnija (odnosi se i na obrazloženje za Član 3, stav (1) tačka 7)). Stoga, u većini slučajeva, proizvodnja energije upotrebom malih hidroelektrana postaje u potpunosti neekonomična. Zajednička studija istaknutih međunarodnih organizacija WWF, Geota, RiverWatch i Euronatur, "Pritisak hidroelektrana na evropske rijeke – priča u brojkama" (Hydropower pressure on European Rivers, The Story in Numbers) iz 2019. godine, pokazuje da male hidroelektrane izazivaju "haos u životnoj sredini, dok proizvode vrlo malo energije". Ova studija ističe da su netaknute rijeke Balkanskog poluostrva "Evropsko blago" i da čovječanstvo ne smije da rizikuje da ih izgubi. Studija dalje navodi da hidroelektrane negativno utiču na kontinuitet riječnog toka, dovodeći do ekoloških katastrofa, izumiranja riba, endemskih vrsta, flore i faune. Studija navodi primjere Belgije, Češke i Portugala gde je izgradnja hidroelektrana dovela do dramatičnih ekoloških katastrofa.

Imajući u vidu navedeno, smatramo da podsticajne mjere ne treba primjenjivati na hidroelektrane te je neophodno poštovati i odrednice postavljene u Deklaraciji o zaštiti rijeka na području Republike Srpske koju je usvojilo najviše zakonodavno tijelo Republike Srpske. Pored toga, proizvodnja električne energije iz OIE ne može i ne smije biti prioritet u odnosu na zaštitu prirode.

Prijedlog 10

U članu 9. stav (3) iza riječi „pribavljanja“ dodati riječ "pravosnažne"

Obrazloženje: U skladu sa Zakonom o uređenju prostora i građenju RS, lokacijske uslove, građevinsku dozvolu i upotrebnu dozvolu izdaje jedinica lokalne samouprave (grad ili općina) kao i Ministarstvo za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju RS. U situaciji kada upravne akte (građevinska dozvola i upotrebna dozvola) izdaje jedinica lokalne samouprave protiv takvih akata je dozvoljena žalba nadležnom Ministarstvu. Žalba u tom slučaju odgađa izvršenje rješenja sve do njegove konačnosti, odnosno odluke Ministarstva po žalbi nakon čega zainteresovana stranka ima pravo pokrenuti upravni spor koji u pravilu ne odlaže izvršenje rješenja osim izuzetno ukoliko sud po zahtjevu stranke koja je podnijela tužbu ne odluči da izjavljena tužba odlaže izvršenje. Navedeno znači da sve dok rješenje ne postane pravosnažno u smislu odredbi Zakona o opštem upravnom postupku takvo rješenje se ne bih moglo smatrati izvršnim. U skladu s tim bitno je propisati Zakonom da se predmetni sertifikat za proizvodno postrojenje izdaje nakon pribavljanja pravosnažne upotrebne dozvole. U slučajevima kada upravne akte izdaje Ministarstvo takvi akti su konačni s obzirom da protiv istih nije dopuštena žalba kao redovni pravni lijek, međutim zainteresovana stranka može podnijeti tužbu u upravnom sporu, a koja kako je prethodno navedeno može po odluci suda da iznimno i odlaže izvršenje rješenja. S tim u vezi je bitno da upravni akt sadrži klauzulu pravosnažnosti kada se smatra i izvršnim.

Prijedlog 11

U Članu 10. stav (1) mijenja se i glasi:

(1) Sertifikat za proizvodno postrojenje koje koristi obnovljiv izvor energije izdaje sa na period važenja od 5 godina.

Obrazloženje: Iako su sunce i vjetar nepresušni izvori, a vodotok djelimično, period izdavanja sertifikata bi trebao biti isti i da iznosi 5 godina za sva postrojenja, jer može biti zloupotreba. Mogu se promjeniti i značajno parametri na osnovu kojih je izvršena klasifikacija (mala, velika postrojenja).

Prijedlog 12

U članu 11. stav (4) Zakona iza riječi "energije" dodati sljedeće:

... kao i drugih bespovratnih sredstava ostvarenih kroz međunarodne fondove, a koji ne utiču na samostalnost i zakonitost rada operatora.

Obrazloženje: Naime, nacrtom Zakona je predviđeno da je operater sistema podsticaja neprofitna organizacija što podrazumijeva da nakon što bude osnovan kao pravno lice u skladu sa primjenjivim zakonima Republike Srpske, operator neće moći imati bilo koji oblik privrednog društva, te obavljati privredne djelatnosti radi sticanja dobiti. S obzirom da bi trenutnim nacrtom Zakona finansiranje bilo ograničeno isključivo na naknade za podsticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora, a kako postoji mogućnost da se Operator finansira i iz drugih izvora putem pristupa međunarodnim fondovima, takvu mogućnost treba jasno propisati Zakonom.

Prijedlog 13

U članu 12. stav (7) mijenja se i glasi:

7) zaključuje ugovore sa snabdjevačima krajnjih kupaca u Republici, kao i sa kupcima koji električnu energiju za vlastite potrebe nabavljaju direktno na tržištu, te u skladu sa potpisanim ugovorima preuzima od snabdjevača sredstva prikupljena iz naknade za obnovljive izvore energije,

Obrazloženje: Naknada za podsticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora je novčani dodatak na cijenu električne energije koji se obračunava svim krajnjim kupcima električne energije u Republici, a koju naplaćuje snabdjevač kroz izdavanje računa. Snabdjevač vrši raspodjelu prikupljenih sredstava operatorima distributivnog sistema, prenosnog sistema i Operatoru sistema podsticaja. Čl.16. to definiše dobro.

Prijedlog 14

U članu 12. stavovi 8) i 9) se brišu

Obrazloženje: Operator sistema podsticaja kao neprofitna organizacija ne bi trebao da vrši obavezan otkup od strane države, a onda slobodno na tržištu prodaje, s tim da je ostavljena mogućnost da bude jeftiniji od snabdjevača za 19% i da prodaje energiju privilegovanim. Ovdje može biti zloupotreba. Obzirom da ovaj zakon predviđa i Operatore punionica električnih vozila, bilo bi logično da su oni u obavezi da otkupe svu količinu energije od Operatora sistema podsticaja, a tek onda da se viškovi preraspodjele na snabdjevače.

Prijedlog 15

U članu 12, stav (1) tačke 10), 11) i 15) mijenjaju se i glase:

10) zaključuje ugovor o prodaji električne energije proizvedene u sistemu obaveznog otkupa po referentnoj tržišnoj cijeni sa izabranim ponuđačima ili snabdjevačima krajnjih kupaca,

11) vrši fakturisanje i naplatu prodate električne energije proizvedene u sistemu obaveznog otkupa po referentnoj tržišnoj cijeni od izabranog ponuđača ili snabdjevača krajnjih kupaca,

15) preuzima balansnu odgovornost za proizvodnju električne energije za koju se ostvaruje pravo na obavezan otkup po referentnoj tržišnoj cijeni i snosi troškove balansiranja u skladu sa članom 17. ovog zakona,

Obrazloženje: Kao i u članu 3. stav (1) tačka 7). Pogledati u obrazloženju Prijedloga 3.

Prijedlog 16

U članu 13, stav (1) tačka 7) mijenja se i glasi:

7) način prodaje električne energije proizvedene u sistemu obaveznog otkupa po referentnoj tržišnoj cijeni,

Obrazloženje: Kao i u članu 3. stav (1) tačka 7). Pogledati u obrazloženju Prijedloga 3.

Prijedlog 17

U članu 15. stav (1) mijenja se i glasi:

(1) Operater podsticaja, Regulatorna komisija i operater distributivnog, odnosno prenosnog sistema treba imati omogućen nesmetan pristup postrojenjima i svim podacima koji se odnose na postrojenje i energente koji se u njemu koriste, a u svrhu ispunjenja obaveza propisanih ovim zakonom.

Obrazloženje: Preciznije definisanje pristupa postrojenjima i podacima od strane operatera i Regulatorne komisije.

Prijedlog 18

U članu 21. stav (3) mijenja se i glasi:

(3) Proizvođač električne energije iz obnovljivih izvora energije koji je ostvario pravo na obavezan otkup po referentnoj tržišnoj cijeni ili pravo na premiju utvrđenu u postupku aukcije, nema pravo na garanciju o porijeklu.

Obrazloženje: Kao i u članu 3. stav (1) tačka 7). Pogledati u obrazloženju Prijedloga 3.

Prijedlog 19

U članu 22. stav (1) Zakona iza riječi "izdata" dodati sljedeće:

...na teritoriji Bosne i Hercegovine i...

Obrazloženje: S obzirom da će u Federaciji Bosne i Hercegovine također biti usvojen novi Zakon o obnovljivim izvorima energije, te da će garancija o porijeklu biti izdata od strane nadležnog tijela u FBiH na način i u obliku koji će propisati Zakon i/ili podzakonski akti bitno je propisati da će se takva garancija bez ograničenja priznavati i u Republici Srpskoj.

Prijedlog 20

U članu 23. u stavu (1) tačka 2) mijenja se kako glasi ispod i dodaje se tačka 4):

2) pravo na obavezan otkup proizvedene električne energije od Zajednica obnovljive energije sa pravom na premiju za koje prodaju na tržištu i/ili potrošnju za vlastite potrebe za mala i velika postrojenja,

4) pravo kupca-proizvođača na jednokratnu subvenciju za izgradnju elektrane koja koristi obnovljive izvore energije u skladu sa podzakonskim aktima.

Obrazloženje: Ukidanjem garantovane otkupne cijene za nova postrojenja, iznos prikupljenih naknada kao i mogućnost prikupljanja drugih budžetskih i donatorskih

sredstava daje mogućnost za ostvarivanje prava na sufinansiranje projekata građanske energije odnosno kupaca – proizvođača.

Prijedlog 21

U članu 23. stav (2) se briše

Obrazloženje za prethodna dva amandmana: Ukidanjem garantovane otkupne cijene (FIT) za komercijalnu proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora energije, kako je to i Sekretarijat Energetske zajednice predložio u dokumentu PG 02/2020 s obzirom da se radi o tržišno profitabilnoj djelatnosti, smanjio bi se pritisak na krajnje kupce i smanjila davanja za naknadu za OIE a time i podsticaje. Izuzetno, podsticanje proizvodnje i prodaju viškova na tržištu kao i potrošnje za vlastite potrebe iz malih i velikih postrojenja u vlasništvu Zajednice obnovljive energije, bi se stimulisale investicije u građansku energiju što bi potencijalno dovelo do toga da se povećaju instalisani kapaciteti iz obnovljivih izvora energije i poveća domaća potrošnja iz ovih izvora.

Prijedlog 22

U članu 25. stavovi (1) i (2) mijenjaju se i glase:

(1) Na vodotoku čija je dužina manja od 20 km, pravo na podsticaj može ostvariti samo jedno proizvodno postrojenje.

(2) Na vodotoku čija je dužina veća od 20 km, pravo na podsticaj može ostvariti postrojenje čiji su krajnji dijelovi – vodozahvat i mašinska zgrada udaljeni najmanje 5 km od krajnjih dijelova drugih proizvodnih postrojenja.

Obrazloženje: Zajednička studija istaknutih međunarodnih organizacija WWF, Geota, RiverWatch i Euronatur, "Pritisak hidroelektrana na evropske rijeke – priča u brojkama" (Hydropower pressure on European Rivers, The Story in Numbers) iz 2019. godine, pokazuje da male hidroelektrane izazivaju "haos u životnoj sredini, dok proizvode vrlo malo energije". Ova studija ističe da su netaknute rijeke Balkanskog poluostrva "Evropsko blago" i da čovječanstvo ne smije da rizikuje da ih izgubi. Studija dalje navodi da hidroelektrane negativno utiču na kontinuitet riječnog toka, dovodeći do ekoloških katastrofa, izumiranja riba, endemskih vrsta, flore i faune. Studija navodi primjere Belgije, Češke i Portugala gde je izgradnja hidroelektrana dovela do dramatičnih ekoloških katastrofa. Takođe, pogledati [Uputstva Sekretarijata Energetske zajednice](#).

Prijedlog 23

U članu 26. stav (1) mijenja se i glasi:

(1) Proizvođaču električne energije iz malog postrojenja koji je u periodu investiranja primao državnu pomoć srazmjerno se umanjuje premija.

Obrazloženje: Kako je objašnjeno u prijedlogu 3, ukidanjem garantovane otkupne cijene a zadržavanjem premije se mijenja i ovaj član.

Prijedlog 24

Član 27. mijenja se i glasi:

Proizvođač koji u postrojenjima u eksploataciji, u kojima je izvršena rekonstrukcija, proizvodi električnu energiju iz obnovljivih izvora energije ima pravo na obavezan otkup po referentnoj tržišnoj cijeni.

Obrazloženje za članove 26. i 27.: Isto kao i za prijedlog 20.

Prijedlog 25

U članu 28. stav (1) se mijenja i glasi:

(1) Operator distributivnog sistema dužan je da svakom novom proizvođaču, koji zahtijeva priključenje na distributivnu mrežu, izradi i dostavi, o svom trošku, detaljnu analizu mogućnosti i uslova za priključenje, sa procjenom troškova priključenja i vremenskim okvirom za realizaciju predloženog načina priključenja.

Obrazloženje: Ovdje ne treba posebno izdvajati mala postrojenja od velikih. Operator distributivnog sistema svakako izdaje elektroenergetsku saglasnost bez koje se ne može dobiti građevinska dozvola kako za malo, tako i za veliko postrojenje. U ovom dokumentu se definišu tehnički uslovi koje je potrebno ispuniti kako bi se proizvodni objekat priključio na distributivnu mrežu. Izrada troška i detaljna analiza mogućnosti i uslova nije izrada tehničke dokumentacije, nego budžetiranje, kako bi investitor bio upoznat sa cijenom priključka. Mislim da bi ovu mogućnost trebali imati svi koji planiraju da prave proizvodno postrojenje. Kad je u pitanju priključenje objekta na prenosnu mrežu, to nije u potpunosti u nadležnosti Republike (elektroprnosna kompanija u BiH je u vlasništvu Republike Srpske i Federacije Bosne i Hercegovine) i većinom predstavlja značajna ulaganja. Zato se i ne spominje u ovom članu operater prenosnog sistema. Član 29. ne definiše nikave pogodnosti.

Prijedlog 26

Glava VI, Podnaslov 1.2 mijenja se i glasi:

Pravo na obavezan otkup po referentnoj tržišnoj cijeni i pravo na premiju

Prijedlog 27

U članu 30. stav (1) mijenja se i glasi:

(1) Proizvođač električne energije iz malih postrojenja, koji ispunjava uslove iz čl. 24. i 25. ovog zakona, ima pravo na jednu od sljedećih vrsta podsticaja:

1) pravo na obavezan otkup proizvedene električne energije u cijelosti ili djelimično po referentnoj tržišnoj cijeni, ili

2) pravo na premiju za proizvedenu električnu energiju koju prodaje na tržištu ili koju koristi za vlastite potrebe ako pripada kategoriji zajednice obnovljive energije.

(2) Pravo na obavezan otkup električne energije i pravo na premiju iz stava 1. ovog člana može se ostvariti do trenutka isplate investicije.

Obrazloženje: Kako je i ranije obrazloženo, prednost prava na podsticaje koji potiču od naknade za obnovljive izvore energije treba dati zajednicama obnovljive energije kako bi se podsticala proizvodnja i potrošnja za domaće potrebe, dok komercijalnim proizvođačima koji proizvedenu energiju slobodno prodaju na tržištu ne treba podsticati obzirom da je riječ o komercijalnoj i profitabilnoj djelatnosti. To je posebno važno i razumno u momentu kada cijena električne energije na evropskom tržištu raste, te je nerazumno i neopravdano podsticati ovaj vid proizvodnje.

Prijedlog 28

U članu 31. stav (1) mijenja se i glasi:

(1) Premiju za mala postrojenja utvrđuje Regulatorna komisija u skladu sa metodologijom propisanom Pravilnikom o podsticaju proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije.

(2) Na osnovu metodologije iz stava 1. ovog člana, Regulatorna komisija, uz saglasnost Vlade, donosi odluku o visini premija za mala postrojenja.

Obrazloženje: Eventualno dati pojašnjenje metodologije određivanja visine premije u tekstu Zakona uvođenjem definicije u pojmove.

Prijedlog 29

U članu 31. stavovi (3) i (4) se brišu a dosadašnji stavovi (5), (6), (7), (8) i (9) postaju (3), (4), (5), (6) i (7) a mijenjaju se i glase:

(5) Referentnu tržišnu cijenu utvrđuje Regulatorna komisija, najkasnije do 10. u mjesecu za prethodni kvartal, kao prosječnu ostvarenu veleprodajnu cijenu ostvarenu u prethodnom kvartalu na dvije berze u Bosni i Hercegovini.

(6) Regulatorna komisija najmanje jednom godišnje provjerava nivo premija za mala postrojenja.

(7) Za potrebe utvrđivanja visine premija iz stava 2. ovog člana, mala postrojenja u vlasništvu Zajednice obnovljive energije dijele se na:

- 1) vjetroelektrane instalisane snage zaključno sa 150 kW;
- 2) solarne elektrane na zemlji instalisane snage zaključno sa 150 kW;
- 3) solarne elektrane na objektima:

1. instalisane snage zaključno sa 50 kW,
2. instalisane snage veće od 50 kW zaključno sa 500 kW;

5) elektrane na bio-masu i bio-gas, deponijski gas i gas iz postrojenja za tretman komunalnih otpadnih voda i drugih izvora obnovljive energije :

1. instalisane snage zaključno sa 50 kW,
2. instalisane snage veće od 50 kW zaključno sa 500 kW.

(8) Prilikom zaključivanja ugovora o obaveznom otkupu i ugovora o dodjeli premije za mala postrojenja, primjenjuju se visine premije iz odluke koja je na snazi u vrijeme zaključivanja ugovora.

(9) Izuzetno od stava 5. ovog člana, visina premije može se mijenjati u slučaju promjene:

- 1) kursa konvertibilne marke u odnosu na kurs evra u BiH u iznosu većem od 10%,
- 2) instalisane snage u slučaju iz člana 25. stav 3. ovog zakona.

Obrazloženje: Učešću građana i lokalnih zajednica u razvoju projekata obnovljivih izvora energije, uključujući omogućavanje i provođenja mehanizama samopotrošnje i energetske zadruga odnosno zajednica obnovljive energije treba dati prioritet s obzirom na cilj povećanja potrošnje električne energije iz obnovljivih izvora. Podsticanje građanske energije i ograničavanje podsticaja za komercijalne proizvođače može snažno uticati na demokratizaciju proizvodnje i potrošnje električne energije.

Prijedlog 30

U članu 32 stav (1) brišu se riječi „po garantovanoj otkupnoj cijeni“ i glasi:

(1) Pravo na obavezan otkup i pravo na premiju proizvođač električne energije iz obnovljivih izvora u malim postrojenjima ostvaruje na osnovu rješenja, koje donosi Regulatorna komisija na zahtjev proizvođača, nakon izgradnje objekata i ispunjenja drugih uslova u skladu sa ovim zakonom.

Obrazloženje: Kako je objašnjeno u prijedlogu 3, ukidanjem garantovane otkupne cijene a zadržavanjem premije se mijenja i ovaj član.

Prijedlog 31

U članu 33 riječi „nosilac projekta“ se zamjenjuje sa „investitor“ a stav (1) se mijenja i glasi:

(1) Investitor koji gradi malo postrojenje može ostvariti preliminarno pravo na podsticaj obaveznog otkupa i pravo na premiju ako ispunjava uslove iz člana 24. stav 1. t. 1) i 2), te ako je upisan u Registar projekata.

Obrazloženje: Važeći propisi koji regulišu oblast prostornog uređenja i građenja ne poznaju termin nosilac projekta. Investitor je lice koje gradi, odnosno finansira izvođenje radova, Izvođač radova je lice koje izvodi radove stručno za šta posjeduje odgovarajuće licence, a stručni nadzor obavlja Nadzorni organ ili Nadzorni tim. Ujednačiti termin u prijedlogu Zakona.

Prijedlog 32

U članu 33. stav (2) tačka 2) iza riječi dozvola dodati sljedeće:

...sa klauzulom pravosnažnosti...

Obrazloženje: Kao u prijedlogu 10.

Prijedlog 33

Član 34. stav (1) tačka 9) mijenja se i glasi:

9) metodologija utvrđivanja referentne tržišne cijene, premije za mala postrojenja i granični iznos premije za velika postrojenja,

Obrazloženje: Kako je objašnjeno u prijedlogu 3, ukidanjem garantovane otkupne cijene a zadržavanjem premije se mijenja i ovaj član.

Prijedlog 34

Član 35. stav (3) mijenja se i glasi:

(3) Prodajna cijena električne energije ponuđača iz postupka aukcije je nepromjenljiva u periodu isplate investicije a najduže 10 godina. U slučaju promjene kursa konvertibilne marke u odnosu na kurs eura u BiH, u iznosu većem od 10%, cijene su podložne korekcijama.

Obrazloženje: Svjedoci smo da se premije godinama smanjuju, sa tendencijom da se ukinu. Zadržavanjem fiksnog perioda pokriva se period otplate investicije koji svi investitori žele imati jasno definisan.

Prijedlog 35

U članu 36. stav (3) nakon riječi "pribavili" dodati riječ:

"pravosnažnu"

Obrazloženje: Obrazloženje kao u Prijedlogu 9.

Prijedlog 36

U članu 40. Zakona nakon stava (4) dodati novi stav (5) i (6) pri čemu dotadašnji stav (5) postaje stav (7)

(5) Tužba u upravnom sporu izjavljena protiv Rješenja iz stava 2. ovog člana odlaže izvršenje.

(6) Nadležni sud kojem je dostavljena tužba iz stava (5) ovog člana dužan je donijeti odluku u upravnom sporu najkasnije u roku od 60 dana od dana uredno podnesene tužbe.

Obrazloženje: U vezi sa stavom (5) bitno je istaći da u skladu sa odredbama primjenjivog Zakona o upravnim sporovima RS tužba u upravnom sporu po pravilu ne spriječava izvršenje upravnog akta protiv koga je podnesena. S tim u vezi ukoliko bi zainteresovano lice podnijelo tužbu u upravnom sporu protiv rješenja o izboru najpovoljnijeg ponuđača navedeno znači da podnesena tužba ne bih spriječila da ponuđač zaključi predugovor odnosno ugovor sa Operatorom sistema podsticaja. S obzirom da upravni postupci u Republici Srpskoj u najgorem slučaju znaju trajati i više godina to bi značilo da bi izabrani ponuđač u međuvremenu razvijao projekat elektrane, uz rizik da sud kome je podnesena tužba može poništiti rješenje o izboru najpovoljnijeg ponuđača koji je rješenjem Operatora proglašen za najpovoljnijeg ponuđača čime se ugovor raskida, a kako je to i predviđeno Zakonom. U takvoj situaciji ponuđač trpi

enormnu štetu uslijed raskida ugovora i dovodi se u pitanja bankabilnost samog projekta izgradnje elektane. Također, tužilac koji je podnio tužbu u upravnom sporu, a posebno ukoliko se radi o ponuđača koji je učestvovao u postupku aukcije i koji u tužbi traži poništenje rješenje o izboru najpovoljnijeg ponuđača, neodlaganje izvršenje rješenja bi moglo nanijeti štetu tužioca koja bi se teško mogla nadokanditi ukoliko bi uslijed poništenja rješenja njemu prvobitno trebao biti dodijeljen podsticaj. Kako bi se spriječilo nastajanje takve štete u konkretnom slučaju svrsishodno bi bilo da se u okviru ovog Zakona predvidi da tužba protiv rješenje o izboru najpovoljnijeg ponuđača u postupku aukcije odlaže njegovo izvršenje do donošenja sudske presude po tužbi.

U vezi sa stavom (6) nužno je predvidjeti u Zakonu da je sud obavezan donijeti presudu u upravnom sporu po tužbi protiv rješenje o izboru najpovoljnijeg ponuđača u roku od najkasnije od 60 dana od dana uredno podnese tužbe kako bi se onemogućilo da postupci traju neopravdano i neekonomično dugo vremena.

Prijedlog 37

U članu 41. stav (1) Zakona nakon riječi "dana" brisati riječi "prijema rješenja" i zamijeniti sa:

"pravosnažnosti rješenja"

Obrazloženje: Obrazloženje kao u Prijedlogu 10.

Prijedlog 38

U članu 43. stav (1) dodati novu tačku 1) i 2) pri čemu dotadašnje tačke 1), 2), 3), 4), 5), 6) i 7) postaju tačke 3), 4), 5), 6), 7), 8) i 9), te dodati novu tačku 10) i 11) pri čemu dotadašnje tačke 8), 9) i 10) postaju tačke 12), 13) i 14):

- 1) ko ima pravo da podnese prijavu i da učestvuje u postupku aukcije,
- 2) maksimalna visina tržišne premije, odnosno visina maksimalne otkupne cijene,
- 10) postupak podnošenja i postupanje po prijavama u vezi sa nepravilnostima u toku postupka aukcije,
- 11) pravni lijek odnosno pravo na podnošenje tužbe protiv rješenja o postupku aukcije, te drugih pojedinačnih odluka u postupku aukcije,

Obrazloženje: U vezi sa tačkom 1) veoma je važno da pravilnik o aukcijama najprije reguliše pitanje legitimiteta lica koja imaju pravo da učestvuju u postupku aukcije. Ovo pitanje je važno naročito za strane investitore koje će zanimati da li mogu da učestvuju u postupku aukcije ukoliko nemaju uspostavljen odgovarajući pravni subjektivitet u skladu sa primjenjivim zakonima BiH i/ili Republike Srpske, te je u tom kontekstu

potrebno nedvojbeno da se definiše da li i strana fizička ili pravna lica mogu pod jednakim uslovima učestvovati u postupku aukcije.

U vezi sa tačkom 2) smatramo svakako svrsishodnim da se jasno propiše maksimalna tržišna premija odnosno maksimalna otkupna cijena.

U vezi sa tačkom 10), a u kontekstu već navedenog u Prijedlogu 9 važno je detaljno propisati postupak podnošenja i postupanja po prijavama vezano za nepravilnosti u toku postupka aukcije.

U vezi sa tačkom 11), pravilnik treba propisati sve raspoložive pravne lijekove protiv svih pojedinačnih odluka u postupku aukcije odnosno pravo na podnošenje tužbe protiv rješenja o izboru najpovoljnijeg ponuđača u postupku aukcije. Imajući u vidu da će postupak aukcije biti sličan postupku javne nabavke s obzirom da je organ koji raspisuje aukcije javni organ, te da se radi i o dodijeli dozvoljene državne pomoći neophodno je urediti postupak na način da se osigura maksimalna transparentnost, efikasnost i da se omogući djelotvoran pravni lijek odnosno mogućnost preispitivanja odluka Operatora u toku cijelog postupka aukcije, a ne samo nakon što se aukcija okonča, odnosno donese rješenje o izboru najpovoljnijeg ponuđača.

Prijedlog 39

U članu 44. u stavu (1) tačke 1) i 4), stavovi (3), (7) i (9) se mijenjaju i glase:

- 1) predugovor o obaveznom otkupu električne energije po referentnoj cijeni,
- 4) ugovor o garantovanom otkupu električne energije po referentnoj cijeni,

(3) Proizvođač električne energije u malim postrojenjima, koji je ostvario preliminarno pravo na podsticaj u vidu obaveznog otkupa i u vidu premije, u skladu sa ovim zakonom, dužan je da zaključi odgovarajući predugovor sa Operaterom podsticaja.

(7) Proizvođač električne energije u malim postrojenjima, koji je ostvario pravo na podsticaj u vidu obaveznog otkupa po referentnoj tržišnoj cijeni ili pravo na premiju, ima pravo da zaključi ugovor o obaveznom otkupu električne energije i/ili ugovor o premiji sa Operaterom podsticaja.

(9) Ugovorima iz st. 7. i 8. ovog člana obavezno se definišu premija i prodajna cijena električne energije, period trajanja ugovora, tehnički podaci o postrojenju i planiranoj proizvodnji, kao i obaveze proizvođača u pogledu dostavljanja podataka Operateru podsticaja.

Obrazloženje: Kao i prijedlog 36.

Prijedlog 40

U članu 44. u stavu (9) nakon riječi "proizvodnji," dodati sljedeće:

...prednosti kod dispačiranja električne energije, uticaj promjene valutnog kursa na ugovor, izmjene zakona i drugih propisa uključujući i promjenu poreznih stopa i njihov uticaj na ugovor, događaji i okolnosti koji čine višu silu, mogućnost rješavanja sporova

putem arbitraže, uslovi za raskid ugovora, mogućnosti ustupanja ugovora uključujući ustupanja bankama odnosno finansijskim organizacijama koje osiguravaju zajmove proizvođaču električne energije iz obnovljivih izvora energije, garancije Operatora odnosno Vlade za uredno plaćanje iz zaključenog ugovora, rizik od nemogućnosti da proizvedena električna energija bude preuzeta u mrežu bez krivice proizvođača.

Obrazloženje: Navedeni elementi ugovora o tržišnoj premiji su standard u međunarodnoj praksi kojom se zahtjeva da sadrži bankabilni ugovor o otkupu odnosno odredbe koje bi ukoliko bi bile uključene u ugovor uticala na visok stepen bankabilnosti ugovora o otkupu. Banke naročito kod elektrana čije se finansiranje bazira na modelu projektnog finansiranja očekuju da u slučaju nemogućnosti ispunjenja ugovornih obaveza od strane proizvođača banka ima step-in pravo odnosno pravo direktnog ulaska u ugovor o otkupu električne energije. Također, jako je bitno da javni organ koji otkupljuje električnu energiju odnosno isplaćuje premiju pruži adekvatno sredstvo obezbjeđenja plaćanja u skladu sa zaključenim ugovorom.

Prijedlog 41

U članu 45. Zakona u stavu (1) nakon tačke 3) dodati tačku 4) koja glasi:

4) raskidom ugovora o podsticaju.

Obrazloženje: Ugovor se iz razloga koji su propisani istim može raskinuti jednostrano uslijed nastupanja raskidnih uslova kao i sporazumom odnosno voljom stranaka, te je u tom smislu potrebno propisati da pravo na podsticaj prestaje i na osnovu raskida.

Prijedlog 42

U članu 45. u stavu (3) u tački 2) nakon riječi rješenjem dodati sljedeće:

...odnosno važećim propisima u Bosni i Hercegovini i Republici Srpskoj.

Obrazloženje: Proizvođač koji je ostvario pravo na podsticaj neće samo proizvoditi električnu energiju u skladu sa rješenjem o podsticaju niti su svi uslovi za proizvodnju električne energije propisano isključivo tim rješenjem već je potrebno predvidjeti da proizvođač koji krši uslove iz svih drugih akata odnosno relevantnih propisa predstavlja osnov za ukidanje rješenja o podsticaju.

Prijedlog 43

U članu 45. stav (3) tačka 3) nakon riječi „izvršava“ potrebno je dodati riječ:

...bitne...

te nakon riječi „podsticaju“ dodati sljedeće:

...,a koje će biti definisane u ugovoru o otkupu,

Obrazloženje: Potrebno je napraviti jasnu distinkciju između bitnih povreda ugovornih obaveza i onih koje to nisu. Naime, imajući u vidu finansijski značaj za proizvođača, te korist koju će entitet RS, a samim tim i BiH imati od podsticanja proizvodnje električne energije potrebno je jasno propisati koje će to neispunjene ugovorne obaveze dovesti do raskida, a koje ne. Predmetne bitne obaveze u svakom slučaju je potrebno jasno definisati ugovorom.

Prijedlog 44

U članu 45. stav (3) nakon tačke 4) dodati novu tačku 5) koja glasi:

5) u drugim slučajevima u skladu sa Zakonom o opštem upravnom postupku Republike Srpske.

Obrazloženje: Zakon o opštem upravnom postupku jasno propisuje u kojim sve slučajevima i pod kojim okolnostima se rješenje kao upravni akt može poništiti. Shodno tome potrebno je nedvojbeno utvrditi u Zakonu da se rješenje o podsticaju, a koje predstavlja upravni akt može poništiti u svim slučajevima iz Zakona o opštem upravnom postupku.

Prijedlog 45

U Članu 48., stavovi (1) i (2) se mijenjaju i glase:

(1) S ciljem ispunjenja obaveza propisanih Programom iz člana 4. ovog zakona, koje se odnose na učešće obnovljivih izvora u proizvodnji energije za grijanje i hlađenje, Vlada mora uvesti sljedeće podsticajne mjere:.....

(2) Pored podsticajnih mjera iz stava 1. ovog člana, jedinica lokalne samouprave mora:.....

Obrazloženje: Definisanjem obaveza koje određeni nivoi vlasti moraju da ispune kako bi se provele podsticajne mjere, postižu se željeni rezultati u cilju proizvodnje i korištenja obnovljivih izvora u sistemu grijanja i hlađenja.

Prijedlog 46

U članu 51. stav (1) je potrebno uskladiti sa odredbom člana 79. stav (1) Zakon o električnoj energiji RS

Obrazloženje: Navedena odredba nije usklađena sa odredbama već usvojenog Zakona o električnoj energiji RS. Naime, Zakon o električnoj energiji u odredbi člana 79. stav (1) propisuje da usluge punjenja električnih vozila mogu pružati snabdjevači krajnjih kupaca ili vlasnici javnih mjesta ili lica koja upravljaju javnim mjestima, bez obaveze pribavljanja dozvole za snabdjevanje električnom energijom. S tim u vezi predlažemo usklađivanje ove odredbe sa odredbom Zakona o električnoj energiji.

Prijedlog 47

U Članu 51 stav (4) se mijenja i glasi:

(4) Operater punionica zaključuje ugovor o prodaji električne energije sa Operatorom sistema podsticaja, a samo u slučaju neraspoloživosti količina slobodno bira svog snabdjevača električnom energijom, koju koristi za pružanje usluga punjenja električnih vozila električnom energijom.

Obrazloženje: Na ovaj način će se steći uslovi da se električna energija koja je u otkupljena u sistemu podsticaja koristi za punjenje električnih vozila, a operator sistema podsticaja dobija sigurnog kupca.

Prijedlog 48

U članu 51. stav (4) nakon riječi „energijom“ dodati sljedeće:

...s tim da isti mora dostaviti Operatoru garanciju da je električne energija proizvedena isključivo iz obnovljivih izvora.

Obrazloženje: Imajući u vidu trenutnu odredbu predmetnog stava proizilazi da operater koji pruža uslugu punjenja električnih vozila električnom energijom iz obnovljivih izvora energije može slobodno birati svog snabdjevača električnom energijom. Ukoliko bi se predmetna odredba ostavila u ovom obliku iz toga ne proizilazi jasna obaveza operatora da mora birati snabdjevača koji snabdjeva isključivo električnom energijom proizvedenom iz obnovljivih izvora energije. Shodno tome je potrebno dodati dio odredbe kako je to već predloženo.

Prijedlog 49

U Članu 51 stav (7) mijenja se i glasi:

(7) Cijenu usluge punjenja električnih vozila električnom energijom određuje Regulatorna komisija.

Obrazloženje: Obzirom da će cijena električne energije koja će se koristiti za punjenje električnih vozila biti uvećana za cijenu usluge punjenja u odnosu na cijenu koja se izražava prema svim krajnjim kupcima u Republici.

Prijedlog 50

U članu 52. dodati novi stav (2) i (5) pri čemu dotadašnji stavovi (2), (3), (4), (5), (6), (7), i (8), postaju (3), (4), (6), (7), (8), (9) i (10), a novi stav (6) se mijenja i glasi:

(2) Krajnji kupac može biti domaćinstvo, stambena zajednica ili drugi krajnji kupac.

(5) Kupac-proizvođač može da instalira i skladišti električnu energiju za sopstvene potrebe u kombinaciji sa elektranom, pri čemu instalacija skladišta mora biti takva da skladište ne može da preuzima energiju iz prenosnog, distributivnog, odnosno zatvorenog distributivnog Sistema, već samo iz elektrane.

(6) Kupac-proizvođač ima prava da:

- 1) proizvodi električnu energiju za sopstvenu potrošnju,
- 2) skladišti električnu energiju,
- 3) višak proizvedene električne energije isporuči u mrežu,
- 4) preuzme električnu energiju iz mreže,
- 5) ostvari i realizuje energetske ili monetarne kredite u skladu sa ovim zakonom te druge vrste subvencija za investicije kroz različite podsticajne mjere.

Obrazloženje: U vezi sa stavom (2) veoma je bitno uvesti i ovaj pojam stambene zajednice s obzirom da se otvara mogućnost i kroz sam Zakon da stambena zajednica može biti kupac- proizvođač. Definiciju pojma stambene zajednice je potrebno uključiti u član 1. Zakona. Može se i koristiti i termin zajednica etažnih vlasnika.

U vezi sa stavom (5) svrsishodno bi bilo svakako detaljnije propisati da kupac-proizvođač može instalirati i skladište električne energije ali samo iz sopstvene elektrane, a ne i iz mreže odnosno prenosnog ili distributivnog sistema.

U vezi sa stavom (6) neophodno je predvidjeti i mogućnost sufinansiranja projekata za realizaciju investicija kupaca-proizvođača koje je moguće provesti kroz različite programe podrške Fonda za zaštitu životne sredine i energetske efikasnost, jedinica lokalne samouprave, resornih ministarstava, operatera podsticaja i druge.

Prijedlog 51

U Članu 56. stav (4) se mijenja i glasi:

(4) Kupac-proizvođač koji na godišnjem nivou u kontinuitetu ostvaruje višak proizvodnje u odnosu na prosječnu potrošnju u istim periodima, a za kog se prema kriterijumu instalisane snage postrojenja primjenjuje šema neto mjerenja ili neto obračuna, ima pravo na primjenu standardne šeme snabdijevanja.

Obrazloženje: Ukoliko se ne bi definisao nivo potrošnje, u prednosti bi bili objekti koji su napušteni ili se ne koriste, odnosno u kojima nema vlastite potrošnje. Možda definicija prosječne potrošnje u istim periodima nije najbolja, ali je namjera da se porede isti mjeseci.

Prijedlog 52

U Članu 57. stavovi (1) i (2) se mijenjaju i glase:

(1) Zajednica kupaca-proizvođača električne energije iz obnovljivih izvora predstavlja pravno lice koje je zasnovano na dobrovoljnom i otvorenom učešću fizičkih i/ili pravnih lica

koji djeluju zajednički u skladu sa definicijom kupac-proizvođač, a koji su smješteni u istoj zgradi ili stambenom kompleksu i napajaju se sa istog elektroenergetskog objekta.

(2) Instalirana snaga proizvodnog objekta koji zajednica gradi ne smije biti veća od jednovremene snage mjernih mjesta za zajedničku potrošnju električne energije i pojedinačnih članova koji grade zajednički proizvodni objekat u okviru zajednice, utvrđena na osnovu pravila operatora distributivnog sistema prema kojima je dimenzionisan priključak.

Obrazloženje: Ovakva definicija po pravu učešća u šemi zajedničke proizvodnje ih ne predstavlja kao zasebno pravno lice koje samostalno nastupa, stoga je potrebno da se definiše kategorija zajednice kupaca-proizvođača. Na ovaj način je posebno izdvojena zajednica kupaca-proizvođača električne energije iz zajednice obnovljive energije koja je uopštena za sve zajednice. Prijedlog je da se u potpunosti prilagodi načinu kako je to uradila Republika Srbija.

Prijedlog 53

U Članu 58. stav (1) mijenja se i glasi:

(1) Elektrana za sopstvene potrebe zajednice kupaca-proizvođača koji djeluju zajednički priključuje se preko zasebnog priključka sa pripadajućim obračunskim mjernim mjestom.

Obrazloženje: Smatramo da je potrebno da se dodatno naglasi da se radi o zajedničkoj elektrani, a ne o elektrani koju bi pojedinačno mogao uraditi jedan kupac-proizvođač.

Prijedlog 54

U članu 59. stav (1) nakon riječi „sa“ dodati sljedeće:

...primjenjivim u Bosni i Hercegovini i Republici Srpskoj...

Obrazloženje: U cilju otklanjanja dilema potrebno je jasno propisati da se su zajednice obnovljive energije pravna lica koja se osnivaju u skladu sa primjenjivim propisima u Bosni i Hercegovini i Republici Srpskoj. Nadalje, imajući u vidu da zajednice zasnivaju svoj rad na otvorenom i dobrovoljnom učešću njenih članova na osnovu navedene definicije je evidentno da bi svakako bilo za očekivati da zajednica ima onaj pravni oblik koji se temelji na zadružnim principima. Primjera radi u EU, skoro 70% energetske zajednice odnosno zadruge je osnovano u skladu sa Zakonom o zadrugama i u pravnom smislu se ne razlikuju od drugih zadruga poput poljoprivrednih zadruga na primjer. NE POSTOJI ZAKONSKI OKVIR ZA ZADRUGE TE JE POTREBNO RAZMOTRITI KORIŠTENJE RAZLIČITIH ZAKONSKIH RJEŠENJA SADRŽANIH U OPŠTEM ZAKONU O ZADRUGAMA BiH, ZAKONU O ODRŽAVANJU ZGRADA RS, ZAKONA O UDRUŽENJIMA I FONDACIJAMA RS.

Prijedlog 55

U članu 60. nakon tačke 2) u stavu (1) dodati tačku 3) koja glasi:

3) sve podsticajne mjere u skladu sa odredbama ovog Zakona.

Obrazloženje: Za ostvarivanja najboljih benefita odnosno koristi za Zajednicu potrebno je predvidjeti iste mjere kao i za druge komercijalne subjekte.

Prijedlog 56

U Članu 62 tekst se mijenja i glasi:

Regulatorna komisija donosi pravilnik o kupcima-proizvođačima, zajednicama kupaca-proizvođača i zajednicama obnovljive energije, kojim se uređuju.....

Obrazloženje: Zajednice kupaca-proizvođača su oni proizvođači koji su karakteristični za zgrade ili stambeno komplekse, dok zajednice obnovljive energije obuhvataju uopšteno sve zajednice i one koje proizvode električnu energiju i toplotnu energiju za komercijalnu proizvodnju.

Prijedlog 57

U Članu 63 stav (2) mijenja se i glasi

(2) Proizvođač električne energije iz obnovljivih izvora energije kojem je, u skladu sa propisima, isteklo pravo na obavezan otkup ima pravo prodavati proizvedenu električnu energiju Operateru podsticaja po cijeni koja je 10% niža od referentne tržišne cijene, koju je utvrdila Regulatorna komisija.

Prijedlog 58

U članu 65. nakon riječi „Republici“ dodati sljedeće:

...kao i drugim primjenjivim propisima u Republici Srpskoj kojim je regulisana izgradnja i korištenje energetske postrojenja.

Obrazloženje: Izgradnja energetske objekata, osim strateških dokumenata i planova razvoja, se vrši i u skladu sa svim primjenjivim propisima Republike Srpske, a kojima se uređuje oblast građenja te je u tom smislu i potrebno dopuniti navedenu odredbu.

Prijedlog 59

U članu 66. nakon stava (2) dodati nove stavove (3), (4) i (5) koji glase:

(3) Ukoliko je koncedent ujedno i vlasnik zemljišta na kojem se daje koncesija koncesionaru će se dati i pravo građenja nad predmetnim zemljištem u skladu sa primjenjivim zakonima u Republici Srpskoj.

(4) Koncesionar je dužan riješiti imovinsko-pravne odnose nad zemljištem na kojem je planirana izgradnja postrojenja za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora energije, a za koje je data koncesija i ukoliko to zemljište može biti predmetom stvarnih prava.

(5) Upis zabilježbe koncesionog prava na zemljištu nema status riješenih imovinsko-pravnih odnosa izuzeak ukoliko koncesija za izgradnju postrojenja za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora nije data nad javnom ili opštem dobru.

Obrazloženje: U kontekstu navedenog člana veoma je bitno utvrditi odnosno propisati odredbe koje se odnose na rješavanja imovinsko-pravnih odnosa na zemljištu predviđenom za izgradnju energetskih objekata putem lokacijske aukcije. Naime, u praksi je veoma česta pojava da investitor nakon što stekne koncesiono pravo na zemljištu koje je u vlasništvu Republike Srpske odnosno jedinice lokalne samouprave upiše koncesiju u zemljišnim knjigama, te smatra da su takvim upisom stečena i prava na korištenje zemljišta u svrhu izgradnje energetskih objekata. Međutim, imajući u vidu primjenjive propise u Republici Srpskoj koncesija na izgradnju i korištenje energetskih postrojenja ne podrazumijeva ujedno i pravo korištenje zemljišta za izgradnju, te je neophodno da sa vlasnikom zemljišta investitor reguliše pravni osnov za izgradnju. Institut koji odvaja vlasništvo nad zemljištem u pravnom smislu od vlasništva nad izgrađenim energetskim postrojenjem je pravo građenja i iznimno koncesija ali samo ukoliko je koncesija data na javnom ili opštem dobru koje ne može biti predmetom stvarnih prava. Uzimajući u obzir sve navedeno smatramo relevantnim da se u okviru ovog Zakona predmetno pitanje reguliše na navedeni način čime bi se dala jasna uputa investitorima šta se u smislu imovinsko pravnih odnosa može smatrati pravno relevantnim i valjanim rješenjem.

Prijedlog 60

U Članu 67. stavu (2) mijenja se i glasi:

(2) Registar projekata je jedinstvena evidencija o projektima iz obnovljivih izvora energije za proizvodnju električne i toplotne energije, za sisteme grijanja i hlađenja i upotrebnu obnovljivih izvora energije u transportu.

Obrazloženje: Izostavljena su postrojenja za proizvodnju toplotne energije koja su ranije spomenuta u zakonu.

Prijedlog 61

U Članu 70., stav (2) mijenja se i glasi:

(2) Kontrolu izgradnje elektroenergetskih i drugih objekata, tehničke ispravnosti, pogonske sigurnosti elektroenergetskih objekata i postrojenja, bezbjednosti ljudi u elektroenergetskim objektima, kao i uvid u tehničku i pogonsku dokumentaciju vrši nadležna inspekcija, u skladu sa propisima koji regulišu pojedine oblasti.

Obrazloženje: Smatramo da se ne smiju samo posmatrati elektroenergetski objekti (elektrane i postrojenja), nego se moraju obuhvatiti svi objekti koji su u funkciji proizvodnje iz obnovljivih izvora za različite namjene. Različiti zakoni i podzakonski akti regulišu različite oblasti kao što su elektroenergetika, poljoprivreda, šumarstvo i dr.

Prijedlog 62

Komentar na Član 71

U cijelom članu 71. nisu definisani periodi koji su osnov za primjenu kaznenih odredbi.

Prijedlog 63

Amandman na čl.74., stav 2. se briše:

Obrazloženje: Za ove proizvođače treba da takođe vrijedi čl. 17, stav 4 ovog zakona, odnosno da moraju da prijave dnevni raspored rada Operatoru i da snose troškove balansiranja. U protivnom je diskriminatorski prema novim proizvođačima koji teoretski mogu za višestruko manje postrojenje da dostavljaju dnevni raspored i da snose balansnu odgovornost.